

I. Bestialitatis peccatum non est, si quis tactu animalis in se ipso pollutionem excitet, sistens in ea: imo hoc peccatum non habet malitiam a pollutione distinctam.

II. Si vero feratur affectus turpis in bestiam, bestialitas habetur, saltem affectu, atque etiam effectu, si per modum concubitûs, quocunque tandem modo, peccatum perpetratum sit cum seminis vel quasi-seminis effusione; si minus, saltem attentatum peccatum habes.

III. Nihil refert quoad moralem malitiam, cujusnam speciei animal fuerit, quia malitia specifica ex diversitate a specie humana desumitur; neque cujus fuerit sexûs, secundum S. Alph. l. c.

Quam opinionem veram esse puto, si verum est, quod hodie medici et physiologi sentiunt, ex congressu hominis et bestiae generationem sequi non posse. At si id non sit exploratum, ut S^o Alph. l. 6 n. 125 cum Busenb., Rituali R. etc. non est, puto, a doctrina Sⁱ Alph. circa specificam malitiam recedendum esse, atque plane gravius et aliud peccatum committi per congressum cum bestia diversi sexûs, quam ejusdem sexûs, si modo congressus factus sit copulâ perfectâ: nam periculum veri monstri generandi inducere, sine dubio aliam malitiam, quae in quolibet peccato luxuriae in naturali est, superat non gradu solum, sed specie.

NB. Ad bestialitatem scriptores revocant congressum cum diabolo sub forma sive hominis sive cujuslibet animalis sese exhibentis: quia revera species humana non servatur. Cui peccato non solum semper peccatum contra religionem (superstitionis) conjungitur, sed etiam conjungi potest affectus aliorum luxuriae peccatorum pro diversis formis, sub quibus diabolus sese exhibeat, si hae ipsae affectum peccantis determinent: S. Alph. n. 475. Contrahi autem hujusmodi enormis peccati malitiam non solum, si quando diabolica revera adfuerit apparitio, sed etiam si quis, hallucinationibus subjectus eam adesse putans, in illa cum luxuriae peccato sibi complaceat, vix est, quod moneam. — Haec, quamquam raro fiunt, tamen accidere aliquando, non est impossibile.

Caput IV.

De peccatis luxuriae, quae cum circumstantia malitiam addente conjuncta sunt.

880 Prout ille, qui peccat aut quocum peccatur, vi alterius virtutis aut ab omni luxuria, aut a luxuria cum certa persona abstinere debet, peccato luxuriae nova malitia extra luxuriae malitiam potest conjungi, ut contra justitiam, contra religionem, contra pietatem.

Hae autem malitiae luxuriae extrinsecus accedentes non in solo peccato luxuriae naturali et consummato inveniuntur, sed etiam in aliis peccatis imperfectis, aut — quod pejus est — innaturalibus. Quod quamquam in singulis peccatis mox enumerandis fere notaturus sum, tamen universim notasse juvat.

Enumerantur peccata sequentia: Stuprum, adulterium, incestus, sacrilegium, quae singula explicanda sunt.

I. Stuprum est violenta mulieris oppressio seu copula vi extorta: sic secundum aliquos; quare secundum hunc conceptum stuprum est, si ad luxuriae malitiam, quae in fornicatione est, gravissima illa injustitia accedit.

Alii, idque *sensu theologico*, stuprum sumunt pro *injuncta virginis defloratione*, seu pro copula cum puella, quae adhuc virgo est, cum injustitia in eam conjuncta. Pro diversa autem injustitia distinguitur stuprum *violentum*, et *voluntarium*: violentum, quando virgo vi physica subigitur; voluntarium, si fraude, minis, importunis precibus cum metu, ad consensum cogitur. (Imo nonnulli id extendunt ad virginis consensum quomodolibet obtentum, quoniam sive puellae, sive ejus parentibus irreparabile damnum inferatur: at quum haec non sit communis sententia, negligi potest, neque puellae libere consentientis defloratio pro peccato a fornicatione distinctum habeatur opus est.)

Quare si casus reservatus est 'stuprum', id sume prorsus pro injusta virginis defloratione; si est 'stuprum violentum' pro sola virginis violenta oppressione. Habet igitur stuprum utique semper malitiam injustitiae fornicationi superadditam.

Illa *injuriae* species, quae summo gradu et diversa malitia est in copula extorta, invenitur etiam imperfecto modo in mulieris invitae turpi attrectatione seu tactu: proin in confessione declaranda est.

NB. Addunt aliqui pro distincta specie 'raptum'; verum quum haec non tantopere ex parte luxuriae, quam injuriae sit distinctum peccatum, id hoc loco omitti potest. Sufficit de raptu, quod in impedimentis matrimonii notabitur.

II. 1. Adulterium est accessus ad torum alienum: quare praeter luxuriae malitiam habet laesi juris alieni gravissimi, ejusque sacro caractere sacramentali affecti. 881

2. Quamquam adulterium sensu perfecto sumitur pro copula, tamen etiam in quibuscumque peccatis, etiam imperfectis, quibus persona conjugio ligata turpiter attrectatur, adulterii ratio inest, i. e. violati juris alieni et violati sacramenti. Imo si alteruter conjugum pollutionem committit, haec adulterii imperfecti ratio jam contrahitur, quoniam ut monet Apostolus, „mulier sui corporis potestatem non habet, sed vir. Similiter autem et vir sui corporis potestatem non habet, sed mulier“. I Cor. 7, 4.

3. Ab adulterii reatu non eximitur peccatum ex eo, quod fortasse vir impius consentiat in suae uxoris prostitutionem, siquidem injuria quidem marito non ita est illata, at nihilominus jus alienum *inalienabile* et sacramenti sanctitas laeditur: verum si consentiente marito seu altero conjugum adulterium committitur, haec circumstantia ut partialem aliquam malitiae speciem auferens videtur declaranda esse a confitente, sicut in homicidio, si quod in consentientem commissum sit.

4. Si conjugatus cum conjugata peccat, adulterium *duplex* committitur: nam duplex jus alienum violatur; quare haec circumstantia in confessione necessario declaranda est.

882 III. 1. Incestus est luxuria cum personis cognatis exercita, ita ut praeter luxuriae malitiam simul etiam contra reverentiam seu *pietatem* peccetur: quae malitia non in solis peccatis consummatis est, sed in quolibet etiam imperfecto peccato, quo invaditur persona cognata.

2. Ratio incestus tum erga consanguineos, tum erga affines extenditur ad eos gradus, qui impedimentum matrimonii dirimens constituunt: imo vocatur etiam incestus peccatum cum legaliter et spiritualiter cognatis.

3. Probabile est, incestum inter consanguineos et affines specie non differre: at inter spiritualiter cognatos specie differre omnino videtur.

4. Incestus inter diverso gradu cognatos probabiliter specie non differt, nisi adsit *primus* cognationis gradus, isque lineae rectae, i. e., si fit incestus inter parentes et filios: S. Alph. l. 3 n. 448.

Nam ratio pietatis, contra quam incestus praeter castitatem delinquit, inter illos *per se* invenitur, inter alios cognatos solum propter relationem ad parentes seu *per participationem*. Sed 1) quod tale est per se, videtur specie differre ab eo, quod tale est solum per participationem; 2) quae autem talia sunt per participationem sive propinquius sive remotius, ab invicem non specie, sed gradu tantum seu circumstantia aggravante distingui videntur.

In primo autem gradu lineae rectae puto etiam differre peccatum, prout aut parens filium vel filiam, aut filius parentem induxerit: haec enim *seductionis* malitia longe alia est, prout aut a parente aut a filio committitur, utpote diversis pietatis officiis directe opposita. Haec ex iis, quae de quarto decalogi praecepto disputata sunt, satis videntur patere.

Similiter si alius quidam cognatus, cui paterna potestas vel cura commissa sit, aliquem suae curae commissum seducat, haec seductio sane in confessione explicari debet: quod tamen non est incestui proprium, sed seductioni quorumlibet criminum commune.

Etiam si quis cum noverca vivente patre peccaverit, haec circumstantia in confessione accusanda est, quia etsi ratione incestus peccati species non committitur ab ea diversa, quae inest peccato cum aliis cognatis patratro, committitur tamen ratione atrocis *injuriae* erga *parentem*.

5. Incestus malitia non solum peccatis luxuriae, quae juxta naturam fiunt et complentur, contrahitur, sed etiam iis actionibus, quae vel imperfectae sunt, vel fortasse contra naturam committuntur: quod idem de adulterio dictum est, eo tantum discrimine, quod incestus malitia nunquam in peccato solitario insit, malitia adulterii inesse possit.

883 IV. Sacrilegium seu potius luxuria sacrilega committitur aut *personale*, si a sacra persona sive cum sacra persona fit; aut *locale*, si in loco sacro peccatur secundum ea, quae dicta sunt supra de virtute *religionis* n. 384 et 385.

Ibi etiam vide, quo sensu solum privatum votum castitatis *sacrilegum* constituat luxuriae peccatum.

NB. 1. Quod jam de adulterio et incestu aliquo modo dictum est, etiam a fortiori de sacrilegii reatu dici debet, sc. eum contrahi etiam actibus *quibuslibet*

contra castitatem; imo sacrilegium etiam sola voluptate venerea contrahitur ab eo, qui voto castitatis vel sacro ordine Deo consecratus est: id saltem de sacrilegio personali valet.

NB. 2. Voluptate vel cogitatione interna speciem sacrilegii, incestus etc. contrahi posse, quatenus *objectum peccati* desiderati vel approbati illas species malitiae continet, non est, quod hic exponam: id enim ex iis, quae de distinctione peccatorum interiorum in *theolog. generali* dicta sunt, colligitur.

Pro catalogo diversorum peccatorum contra VI. praec. erit ipse index et singularum §§ inscriptio: ea igitur repetere supervacaneum est.

Tractatus IV.

De bonis externis seu fortunae atque humanis erga illa officiis.

De amplissima hac materia justitiae commutativae praeter S. Thom. II. II. q. 58—78 et S. Alph. l. 3 (al. 4) a. n. 486 erudite scripserunt: Lugo *de justitia et jure*, Molina, Lessius, Vogler, Beusch (*de pactis*, Migne *curs. theol.* tom. XVI.); recenti aetate: Crolley *de just. et jure*, it. Carrière, Schwane *de contractibus* seu „über die Verträge“, Pruner *de jure* seu „Lehre vom Recht“; praeterea passim omnes, qui de universa theologia scripserunt, quorum plures in decursu hujus tractatus allegatos habes.

Bona fortunae quae dicuntur, quibus homo ad vitam terrenam ⁸⁸⁴ ducendam indiget, praecipuum objectum sunt, circa quod justitia stricta versatur, et in quo hanc justitiae virtutem facilius laedi accidit.

Quo enim frequentior est horum bonorum usus et quo frequentior et magis necessaria eorum transmutatio seu transitus ab unius in alterius dominium: eo facilius stricta aequalitas ac proin justitiae norma violari potest.

Quare in practico moralis theologiae studio haec justitiae pars potissimum attendi et perquiri debet, tum ut laesae justitiae peccatum recte discernatur, tum ut obligatio restitutionis, utrum adsit annon, plane cognoscatur ex praec. VII. decalogi:

„Non furtum facies.“ Exod. 20, 15.

Sectio I.

De jure hominis in bona fortunae.

Hominem habere et acquirere posse strictum jus in bona externa, quantum satis est, jam supra de virtute justitiae in genere agentes innuimus, fusiorem tractationem ethicae debuimus relinquere. Quare hic statim ad particularia descendimus 1. circa jurium diversitatem, 2. eorum subjecta, 3. eorum acquirendorum modos diversos dicturi.